

De

VRIENDEN van de PLANTENTUIN

GENT

driemaandelijks
dertiende
nr. 2

tijdschrift
jaargang
juni 1994

De VRIENDEN van de PLANTENTUIN GENT

**driemaandelijks tijdschrift
dertiende jaargang
nr. 2 juni 1994**

ISSN 0777 - 8821

Inhoud

Brandharen : een verhaal apart	3-10
Brandende ... winde	11-13
Na de beheerswissel in de Plantentuin	14-23
Agenda	24-26
Blikvangers in de Plantentuin	27-36
Zomerrecepten uit de keuken van ...	37-40
Op stap in Vlaams-Brabant	41
Archeosite, Domus Romana en Scheepsliften	42
Open-tuin-dagen	43
Lenteschoonmaakdag	44
Lenteruildag	45
Lezersforum	45
Vleesetende planten	46
Plantenmeeting en plantenkeuring	47
Colofon	48

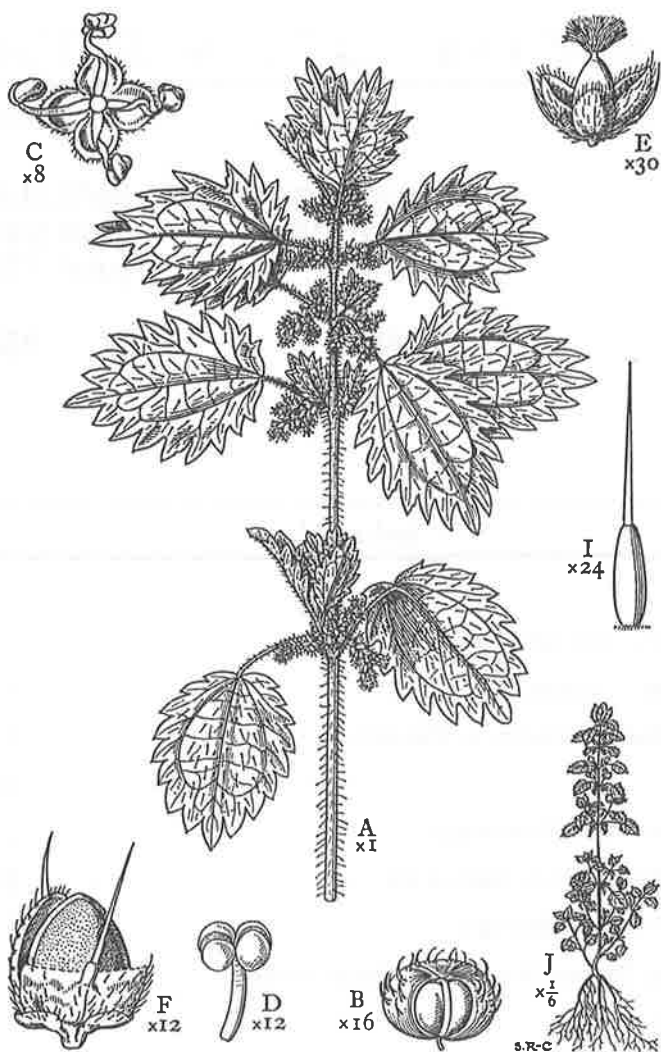

Fig. 1. Kleine brandnetel (*Urtica urens*)

A : habitus. B : bloemknop (1 bloemblaadje verwijderd, zodat een meeldraad zichtbaar wordt). C : open mannelijke bloem. D : meeldraad. E : open vrouwelijke bloem. F : vruchtje (deel van bloemdek weggelaten). I : brandhaar.

(Ross-Craig S., 1991, Drawings of British Plants).

Brandharen : een verhaal apart

Prof. Dr. Marcel DE CLEENE
Wetenschapsvoorlichter Universiteit Gent
"Het Pand", Onderbergen 1, 9000 Gent

De opperhuid van een plant groeit soms uit tot fijne structuren die men haren noemt. Zo een haar kan ontstaan uit één epidermiscel en is opgebouwd uit één cel (Lavendel) of uit meerdere cellen (Tomaat), en al (Lavendel) of niet vertakt of schildvormig (Olijfwilg). Haren ontstaan soms ook uit een groepje opperhuidcellen; vaak gaat het hier om klierharen die een secreet bevatten (Sleutelbloem). In bepaalde gevallen verhouten haren en worden ze dan "stekels" genoemd, niet te verwarren met doorns (dorens) die ontstaan door vervorming van bladeren of bladdelen (cactussen), takken (Meidoorn), of (zelden) van wortels (bij sommige Palmen).

De zogenaamde dorens van rozen en bramen ontstonden uit de opperhuid en de daaronder liggende delen; het zijn dus wel degelijk stekels en geen doorns. Voor een plantkundige gaat het gezegde "Geen rozen zonder dorens" dus niet op !

Een merkwaardig haartype komt voor bij de Brandnetelfamilie (*Urticaceae*), Brandwindefamilie (*Loasaceae*), Wolfsmelkfamilie (*Euphorbiaceae*) en *Malpighiaceae*. Dit haar geeft een brandend gevoel op de huid van de aanraker ervan en wordt daarom **brandhaar** genoemd. Het gaat hier doorgaans om een eencellig haar dat bij aanraking van de top gemakkelijk op een zodanige wijze afbreekt dat het gemakkelijk een kleine verwonding in de onderhuid maakt, waarbij de haarinhoud door overdruk ingespoten wordt in de net ontstane wonde.

Laat ons even kijken hoe mooi zo'n brandhaar bij de Grote brandnetel (*Urtica dioica* L.) in elkaar steekt.

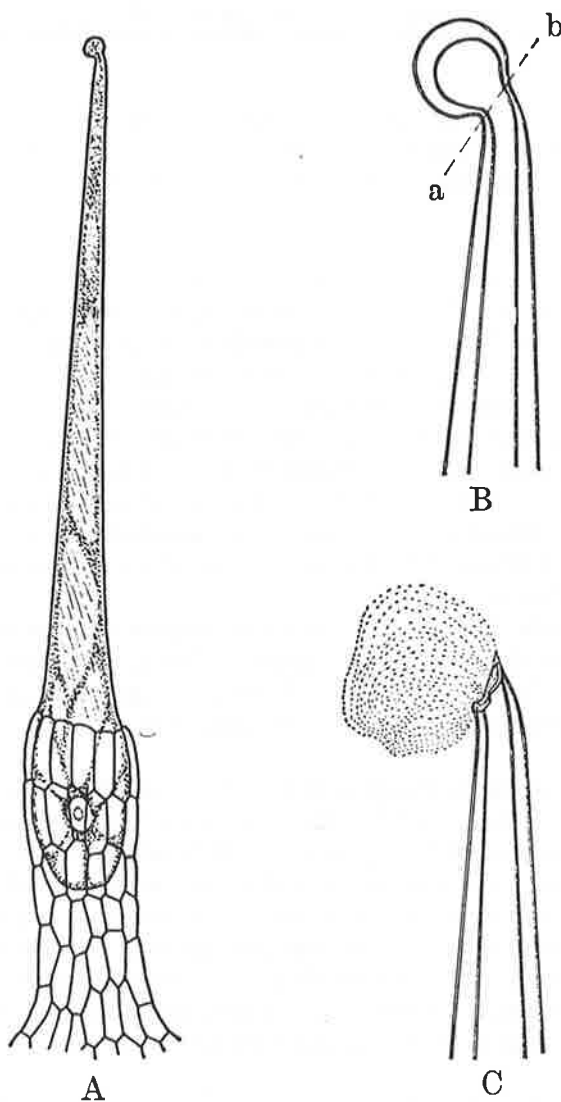

Fig. 2. Brandhaar van de Grote brandnetel (*Urtica dioica*)
 A : volledig orgaan. B : top van brandhaar, met aanduiding (a-b)
 van het gepreformeerde breukvlak. C : opengebarsten haar, met
 uitstromend giftig celsap.
 (Sitte P. et al., 1991, Strasburger Lehrbuch der Botanik).

Brandnetelhaar

Een Brandnetelhaar is een (relatief) groot, ééncellig, flesvormig klierhaar dat uit twee delen bestaat : een opgeblazen deel met gif dat (gedeeltelijk) in het blad steekt, en een ander langwerpige deel met een starre wand die calciumcarbonaat bevat, en waardoor het haar wel hard, maar tevens broos wordt. De top van het brandhaar is lichtjes vervormd tot een klein knopje waarvan de wand met kiezel is verstevigd. Bij de minste aanraking breekt de top af langs een scheve breuklijn en blijft er een scherpe, schuine buiswand over die net als een injectiespuit zijn giftige inhoud onder druk spuit in de onderhuid van de aanraker.

De ingespoten vloeistof bevat o.a. histamine en acetylcholine, twee stoffen die verantwoordelijk worden gesteld voor de pijn en de jeuk die volgt na het contact met het haar. Eén tien miljoenste gram netelgif is reeds voldoende om een vlek op de huid na te laten. De pijngewaarwording wordt niet zozeer toegeschreven aan het mechanische prikeffect van het afgebroken brandhaar, dan wel aan het binnendringen van het acetylcholine. Acetylcholine is een stof die een belangrijk rol speelt bij de overdracht van prikkels van de ene zenuwvezel naar de andere, en van een zenuwvezel op een bepaald orgaan (klier, gladde spier, hartspier). Acetylcholine is dus een zogenaamde "neurotransmitter", in de zenuwcel gebonden aan een eiwit.

Wanneer een prikkel een zenuwcel bereikt, komt er acetylcholine vrij dat dan de impuls overbrengt naar de volgende zenuwcel. Daarna wordt de stof afgebroken tot azijnzuur en choline; dit gebeurt door het enzyme acetylcholinesterase, kortweg cholinesterase genoemd. Tijdens de herstelfase wordt opnieuw acetylcholine gevormd. In normale toestand is dus nooit veel vrij acetylcholine aanwezig. Na een aanraking met brandharen komt er echter een grote hoeveelheid van deze stof in de (onder)huid terecht. Men vermoedt nu dat er onvoldoende enzymmoleculen zouden aanwezig zijn om acetylcholine snel af te breken, met pijn als gevolg.

Dit is slechts een werkhypothese. Een preciese verklaring van de oorzaak van de pijn die optreedt na contact met het brandhaar van de Brandnetel is er nog niet. In elk geval vermindert de pijn reeds na enkele minuten en treedt er daarna een jeukgevoel en een roodverkleuring van de huid op. Men neemt aan dat deze nevenverschijnselen worden veroorzaakt door histamine.

Histamine wordt beschouwd als één van de weefselhormonen van mens en dier; men veronderstelt dat deze stof de lokale bloedcirculatie reguleert en betrokken is bij de reactie op weefselbeschadiging. Voorts is histamine verantwoordelijk voor het ontstaan van allergische reacties zoals hooikoorts, astma en netelroos en van de anafylactische shock (een ernstige bloeddrukddaling die de dood tot gevolg kan hebben). Histamine wordt afgebroken door het enzyme histaminase, dat voorkomt in vele weefsels, maar vooral in het darmslijmvlies. Dit verklaart waarom het weinig zinvol is om histamine in te nemen langs de mond. Bij injectie in de huid geeft histamine ter plaatse een rode kleur door bloedvatverwijding. In het midden van die rode vlek kan een bleke gezwollen plek ontstaan, als gevolg van oedeem in de lederhuid, ontstaan door het overmatig uittreden van vocht en eiwit door de haarvatwand. Ook gif van bijen en stekende mieren bevat actief histamine.

De giftige inhoud van de brandharen kan verschillen van de ene plantensoort tot de andere : de Grote Brandnetel bevat naast acetylcholine en histamine ook serotine en catecholamine, de Noordamerikaanse *Laportea canadensis* Wedd. produceert formol, de brandharen in de Wolfsmelkfamilie hebben een iets andere bouw dan deze van de Brandnetel en irriteren vooral door de in de top aanwezige oxalaatkristallen. De brandharen van de meeste andere plantensoorten zijn niet of onvoldoende onderzocht op hun inhoudstoffen.

Ook de duur en de ernst van de opgetreden reactie kan erg variëren. Bij de Grote en de Kleine brandnetel (*U. urens* L.) duurt de irritatie hooguit enkele uren en stelt ze doorgaans niet veel voor, andere soorten worden soms echt gevreesd voor hun nefast effect. De Javaanse netel *Laportea stimulans* (L. f.) Miq. veroorzaakt na aanraking ernstige ziekteverschijnselen, vergelijkbaar met slangebeten. Indien deze plant in een kas wordt gekweekt, moet ze met handschoenen worden aangepakt en zeker buiten het bereik van het publiek worden opgesteld. Sommige exotische brandnetels zouden worden gebruikt in de bereiding van pijlgif.

Geplukte en dus verwelkte Brandnetels (*Urtica* spp.) zijn echter niet meer giftig als ze worden ingenomen. Hun bladeren kunnen worden gekookt en als spinazie genuttigd. Jonge scheuten van de Grote en de Kleine brandnetel, voor de bloei geplukt, zijn een waardevolle vitamine C-bron en kunnen vers worden toegevoegd

aan slaatjes of samen met wat cottage-kaas gegeten. In Engeland en Schotland kent men netelbier, netelbrood en netelthee. Bij ons is netelsoep een bekend en lekker voorgerecht. De bladeren van de *Urtica massaiica* Mildbr. (Igisura, Kiotsenga) worden gekookt en gegeten in Zaire, Oeganda, Kenya en Tanzania. De Ainoës (uit het Noordjapanse eiland Hokkaido) nuttigen gekookte jonge scheuten van *Laportea canadensis* Wedd.

Brandharen als beschermers van de plant ?

In de literatuur wordt vaak beweerd dat de (enige) functie van brandharen zou bestaan uit het verdedigen van de plant tegen dierenvraat.

Paarden, koeien, hazen of konijnen mijden inderdaad brandnetels. Maar de "koniks", de paardjes van het natuurgebied Oostvaardersplassen eten in het vroege voorjaar van de gele wortelstokken. Bepaalde schapenrassen en honden eten ook soms delen van de Brandnetel.

Een Engels onderzoek wees uit dat meer dan honderd (bijna uitsluitend) kleine diersoorten zich o.m. met de bladeren, de stengel en de wortel van de Brandnetel voeden.

Bovendien zijn er ook planten die op brandnetels parasiteren, o.a. het Groot warkruid (*Cuscuta europaea* L.) : na twee of drie jaar parasiteren is de Brandnetel op die plaats verdwenen.

Sommige paddestoelen, zoals bepaalde soorten Roestzwammetjes en het Brandnetelklokje leven eveneens op brandnetels.

De vaak gelezen bewering dat brandharen een beschermende functie hebben, moet dus wel sterk worden gerelativeerd en in zijn juist perspectief worden geplaatst. Brandharen bieden in bepaalde gevallen zeker een bescherming, maar of die erg relevant is voor de plant zelf, blijft toch een open vraag.

Feit is dat netelharen ook nog een andere (vermeende) rol spelen of gespeeld hebben, een rol die vandaag de dag -in onze streken althans- wat in de vergeethoek is geraakt : deze in de volksgeneeskunde, de mythologie en de plantlore.

Brandharen als beschermers van de mens ?

- Volksgeneeskunde

Verse Brandnetels werden in de volksgeneeskunde aangewend tegen reuma, heupjicht, koorts en verkoudheden (sympatische geneeswijze). De Grote brandnetel werd als krachtiger aanzien dan de Kleine. De Romeinen zooiden netels in olie om er een zelfje tegen verkoudheid mee te bereiden. Romeinse soldaten wreven hun koude ledematen in met netels; dit gebruik lijkt nog niet zo gek geweest te zijn gezien histamine de bloedvaten opent. In Rusland waren aftreksels van netelbladeren een remedie tegen tandpijn. En in Duitsland werd Brandnetelzaad beschouwd als een afrodisiacum. In 1942 werden in Engeland alleen al 90 ton gedroogde netels gebruikt bij de vervaardiging van groene camouflagekleurstof en voor de bereiding van een versterkend middel (tonicum) op basis van bladgroen.

- Mythologie en plantlore

Planten met brandharen en stekels of doorns hebben steeds een belangrijke rol hebben gespeeld in de plantlore. Zo ook de Brandnetel die gewijd was aan Germaanse god Thor (Donar); door deze bij zich te dragen kende men geen vrees meer in bange ogenblikken. De Brandnetel werd net als alle andere stekelige of doornige planten als antidemonisch beschouwd. Vele dergelijke gebruiken zijn beschreven. Hier volgen drie voorbeeldjes als smaakgever.

In Yorkshire werden netelbladeren aangewend om de duivel te verdrijven.

Op de vooravond van het Zomerzonnwendefeest (Zomer-Sint-Jan = 24 juni) hingen de Russische boeren Brandnetels aan hun staldeuren om de kwade geesten buiten te houden. Als de boter zich niet goed genoeg liet uitroeren, geselde men het karnevot met brandnetels. Was de boter dan gekarnd, dan goot men de botermelk in een hol in de aarde, sloeg er dan een paal in, en begroef men ernaast de netelroede.

Anderzijds is de Brandnetel ook een heksenplant, die heksen gebruikten om hun drankjes te bereiden. Brandnetel en bliksem werden vaak met elkaar in verband gebracht. In Tirol en Engeland geloofde men bv. dat netels de bliksem weg hielden. Als men in Mecklenburg bier brouwde, diende men op de rand

van de biertobbe een struik Brandnetels te leggen, om deze tegen de bliksem te beschermen. Een rationele verklaring voor dit gebruik ligt misschien in een inwerking van scheikundige stoffen uit de Brandnetel op de ontwikkeling van alcoholafbrekende en zuurvormende bacteriën, die zich vooral bij loodzwaar zomerweer (en vaak ook bij donder en bliksem) zeer snel kunnen ontwikkelen. Nu nog hoort men sommige mensen zeggen dat een zomeronweer de melk doet schiften. Brandnetels werden vroeger ook algemeen gebruikt om melk te betoveren (Milchzauber) en dus niet te doen schiften bij doef zomerweer.

Brandnetels gelden reeds in de Antieke wereld als sexueel en vruchtbaarheidstimulerend middel. Plinius meldt bv. dat men brandnetels streek over de geslachtsdelen van dieren die dienden gedekt te worden. Men "prikkelde" de dieren dus eventjes. Brandnetels waren eveneens orakelplanten. Een greep uit de vele voorbeelden.

De urine van de zieke werd bv. over groene netels gegoten. Bleven deze laatste fris, dan zou de zieke in leven blijven.

Ofwel werd onder het bed van de zieke een pot met netels gezet : bleven de bladeren groen, dan zou de zieke genezen; verwelkten ze, dan zou de zieke sterven.

Bloieden de netels vlug, dan diende men vlug te zaaien.

Als lenteplant was de Brandnetel ook een groente die gezondheid en kracht zou bezorgen. Plinius noemt de netel een cultusplant (multis etiam religioso in cibo) die de ziekte voor een gans jaar weghoudt. Bij de zeven of negen gebakjes die op de Zomer Sint-Jan in Zuid-Duitsland gebakken worden (werden), is er ook een netelkoek.

In Vlaanderen werd de Brandnetel vooral gebruikt tegen toverij en beheksing. Hij gold er ook als vruchtbaarheidssymbool omdat men dacht dat hij de geslachtsdrift kon opwekken.

In de Europese sprookjes tenslotte worden netels en distels vaak aanzien als groenten van de duivel.

In Hans Christian Andersen's verhaal "Zeven Zwaantjes" spint een prinsesje linnen uit netelvezels om de 11 witte overhemdjes te kunnen maken die de Zwanebroertjes moesten ontheksen. Het spinnen van netelvas was inderdaad in Europa erg in gebruik vóór de invoer van het katoen. Men weefde er vroeger heel wat huishoudlinnen mee. Nu nog maakt men "neteldoeken".

Kon de Brandnetel maar spreken in plaats van prikkerig te doen, hij zou wellicht met meer respect bekeken worden... Alhoewel, tuiniers die een waterig aftreksel ("netelgier") van de Brandnetel gebruiken om hun plantjes van ongedierte te vrijwaren weten wel beter.

Literatuur

- De Cleene, M. (1989): Giftige plantengids; p. 219.
Thieme, Baarn.
- De Grote Winkler Prins (1971): Deel 4.
Elsevier, Amsterdam.
- De Wit, H. (1963, 1965): De Wereld der Planten. Deel 2, pp. 183-185.
W. Gaade, Den Haag.
- Debelmas, A.M. & P. Delaveau (1983): Guide des plantes dangereuses; p. 25.
Maloine, Paris.
- Encyclopaedia Britannica (1989) : *Urticales*.
- Funk & Wagnalls Standard Dictionary of Folklore, Mythology and Legend (vol. 2, 1950): pp. 788-789.
Funk & Wagnalls Company, New York.
- Hillegers, H.(1989): De Brandnetel. Plaaggeest of gastheer.
Natuur en Techniek (57) 8: pp. 582-593.
- Launert, E. (1981): The Hamlyn Guide to Edible and Medicinal Plants of Britain and Northern Europe; p.118.
Hamlyn, London/New-York/ Sydney/Toronto.
- MacLean, R. & W. Ivimey-Cook (1964): Textbook of Theoretical Botany. Vol. 1.; pp. 468-472 en 869-870.
- Roth, L., Daunder, M. & Kormann K. (1984) Giftpflanzen - Pflanzengifte. Vorkommen - Wirkung - Therapie.
Ecomed, Landsberg/ Lech.
- Uphof, J. (1968): Dictionary of Economic plants; pp. 301, 536.
J. Cramer, New York.
- Vandenbussche, L. (1955): Onze volkstaal voor Kruiden en Artsenijen; p. 574.
Uitgave in eigen beheer, Menen.
- VDVV (Verband Deutscher Vereine für Volkskunde)(1927-1942): Handwörterbucher des Deutschen Aberglaubens. Band1(1927): pp. 1552-1560.
Walter De Gruyter & Cie, Berlin/Leipzig.

Brandende ... winde

Paul GOETGHEBEUR
Plantentuin

Na ons aanbod van Brandwinde-vruchten in ons vorig nummer (op pagina 39) zijn een eerder gering aantal aanvragen ontvangen. De brandharen schrikken blijkbaar de liefhebbers af. Helemaal ten onrechte !

Over het fenomeen van brandharen (bekend bij 4 families : Brandnetelfamilie, Brandwindefamilie, Wolfsmelkfamilie, en Malpighiafamilie) is een afzonderlijk artikel opgenomen in dit nummer, op p. 3-10.

Het aanbod wordt daarom verlengd, dus : stuur een aan uzelf geadresseerde en voldoende gefrankeerde gewone briefomslag naar

Paul Goetghebeur
Plantentuin
Ledeganckstraat 35
9000 Gent.

U krijgt dan **gratis** een pakje vruchtjes van de Brandwindesoort *Blumenbachia insignis*, met teeltaanwijzingen.

In de hier volgende tekst krijgt u een beknopte bespreking van de Brandwindefamilie.

Later in het jaar volgt wellicht nog een wat meer gedetailleerde beschrijving van enkele soorten, die we nu in de Plantentuin opkweken voor demonstratie.

Binnenkort zal u deze planten ook kunnen bewonderen in een perkje dichtbij de ingang van de Plantentuin.

Brandwindefamilie (*Loasaceae*)

Deze eerder kleine familie omvat 15 geslachten, met samen ongeveer 250 soorten.

De overgrote meerderheid groeit in Amerika, vooral in het hooggebergte en in halfdroge gebieden. Er is slechts 1 niet-Amerikaans geslacht, *Kissenia*, met 1 soort in Namibië en een tweede soort in Somalië en Jemen, een behoorlijk vreemd verspreidingspatroon (= areaal).

Deze planten zijn eenjarige of doorlevende kruiden, vaak met windende stengels, zelden struik- of zelfs boomvormig. De stengels vertonen vaak duidelijke overlangse donkergroene strepen.

De bladeren zijn tegenoverstaand of staan verspreid (door verschuivingen tijdens de groei), ze zijn vaak gelobd, en altijd voorzien van stijve haren (veel verschillende types !), soms gespecialiseerd tot brandharen.

De bloemen zijn meestal opvallend, door de felle of bonte kleuren van diverse onderdelen.

De kelk (= buitenste krans) bestaat meestal uit 5 groenige, niet-vergroeide kelkblaadjes.

De kroon (= binnenste krans) bestaat meestal uit 5 gele, witte, of rode niet-vergroeide kroonbladen.

Bij de meeldraden (onderdelen die het stuifmeel vormen) zien we een grote variabiliteit in de familie : er zijn bloemen met 5, of 10, of veel meeldraden, met vaak nog een aantal steriel geworden en dan vaak bont gekleurde meeldraden.

Het vruchtbeginsel (= waar de jonge zaadknoppen zich in bevinden) is meestal onderstandig, d.w.z. staat onder de inplantingsplaats van kelk en kroon en meeldraden. De talrijke zaadknopjes bevinden zich meestal in 3-5 overlangse rijtjes binnen langs de wand van dit 1-hokkige vruchtbeginsel. Centraal in de bloem staat op dit vruchtbeginsel een enkelvoudige en meestal blijvende stijl.

De gevormde vruchten zijn bijzonder divers van vorm en bouw, waardoor ze moeilijk of niet onder een algemene beschrijving kunnen worden samengevat. Ook de zaden zijn opvallend verschillend gevormd, al of niet gevleugeld, en voorzien van een gladde of sterk versierde zaadhuid.

Tal van min of meer van de norm afwijkende vormen van bloemen zijn bekend, en deze bloemkenmerken worden gebruikt als een van de belangrijke criteria voor een verdere indeling van de familie.

Voor de bestuiving zijn vaak bijzonder gespecialiseerde en vreemd gevormde nektarklieren aanwezig : veel (alle ?) soorten uit deze familie vertonen inrichtingen voor insektenbestuiving. Het blijkt echter dat bij ontbreken van insekten, toch zelfbestuiving plaatsvindt en tot goede resultaten leidt, met overvloedige zaadproductie.

Van deze familie zijn geen soorten met "nuttige" eigenschappen bekend, behalve dat tal van soorten ongewoon fraaie juweeltjes vormen als sierplanten in onze tuinen.

Hier volgen de namen van enkele soorten die voor dergelijke eenjarige kweek in aanmerking komen :

Blumenbachia insignis

Cajophora lateritia

Loasa papaverifolia

Loasa sambucifolia

Mentzelia aurea

Mentzelia decapetala

Na de beheerswissel in de Plantentuin

Prof. Dr. Wim VAN COTTHEM
Plantentuin

In december 1993 werd mij de vererende opdracht toevertrouwd Prof. Dr. P. Van der Veken op te volgen als Directeur van de Plantentuin. Wie de feestelijke viering van mijn voorganger heeft meegemaakt bij diens opruststelling, zal weten hoe moeilijk het is om het roer uit de handen van deze dynamische en begeesterende persoonlijkheid over te nemen. Prof. Van der Veken heeft inderdaad een sterke stempel gedrukt op het reilen en zeilen in de Plantentuin.

Ik breng hem dan ook langs deze weg oprecht hulde, want hij heeft in de loop van vele jaren een spoor getekend, waarop de trein van activiteiten in de tuin nog moeilijk tot stilstand te brengen is. Het is haast onmogelijk iets te verbeteren aan de trends die door hem stevig werden uitgezet. Dat maakt de taak van zijn opvolger natuurlijk heel wat lichter.

En toch mogen wij ons niet laten meedrijven op de golven van de voorgaande jaren, want stilzitten is verkommeren, vooral in het licht van de situatie van de Universiteit Gent, die ons aller zorgen blijft opwekken.

Het is daarom nuttig te weten dat mij door de Raad van Beheer van de Universiteit gevraagd werd een beleidsplan voor 1994 op te stellen. Over de grote lijnen van dit plan wil ik het voor onze "Vrienden van de Plantentuin" even hebben.

Dadelijk na mijn aanstelling als Directeur van de Plantentuin heb ik een groep personen geraadpleegd die rechtstreeks of onrechtstreeks bij de organisatie en de activiteiten van de Plantentuin betrokken zijn. Ik heb hen een aantal ideeën en structuurplannen voorgelegd en deze aangepast aan hun suggesties en bemerkingen.

Met de Hortulanus, Ir. Karel Otten, en het personeel van de Plantentuin heb ik eerst een paar vergaderingen belegd om te trachten de lichte onderlinge spanningen bij het personeel weg te werken. Via het nauwkeurig omschrijven van de dagelijkse taken en verantwoordelijkheden van ieder personeelslid werden duidelijke afspraken gemaakt voor het volgen van een afgelijnde individuele opdrachtenkalender.

Uit vele nadien gevoerde gesprekken zijn de grote lijnen van het hier volgend "BELEIDSPLAN 1994" gegroeid.

1. Beschermcomité

Er tekent zich een noodzaak af om een Beschermcomité op te richten, dat kan bijdragen tot de uitstraling van de Plantentuin, en dus ook van de Universiteit Gent, vooral met het oog op de viering van het 200-jarig bestaan van de Plantentuin in 1997.

2. Adviesraad voor wetenschappelijk beleid

Aangezien sommige professoren en andere personeelsleden van de universiteit bij hun wetenschappelijk onderzoek rechtstreeks gebruik maken van de infrastructuur en/of de collecties van de Plantentuin, is het aangewezen om hen inspraak te verlenen via een op te richten Adviesraad voor wetenschappelijk beleid. In deze Raad kunnen zij onderling overleg plegen met het "Dagelijks Bestuur" (zie verder) om de beschikbare infrastructuur optimaal te laten renderen of om wijzigingen voor te stellen.

3. Adviesraad voor financieel beleid

Het chronisch tekort aan financiële middelen werkt remmend op de verdere ontplooiing van de Plantentuin. Het jaarlijks werkingskrediet moet, zoals in het verleden, steeds aangevuld worden met externe fondsen, die meestal afkomstig zijn van activiteiten die het grote publiek kunnen aanspreken. Tot nu toe werd bij de organisatie van iedere activiteit afzonderlijk, bv. bij tentoonstellingen, een beroep gedaan op sponsors. Ik ben er van overtuigd dat de oprichting van een Adviesraad voor financieel beleid een positieve invloed op de financiële mogelijkheden van de Plantentuin zou hebben.

4. Adviesraad voor public relations

Met zijn interessante collecties in de buitenlucht en indrukwekkende verzamelingen in de kassen kan de Plantentuin alle lagen van de bevolking aanspreken. Voor de universiteitsstudenten en de schoolgaande jeugd vormt de tuin een geheel van onschatbare didactische waarde. Uiteraard vormt de Plantentuin een bijzonder attractieve bezienswaardigheid voor toeristen, verenigingen, jeugdgroeperingen e.d.m. Er kunnen zeker nog een groot aantal mogelijkheden uitgewerkt worden om de tuin in te schakelen in nationale, regionale, provinciale en stedelijke initiatieven voor toeristen en verenigingen. Zoiets vereist echter een degelijke planning en konkrete aanpak. Daarom acht ik het noodzakelijk dat ook een Adviesraad voor public relations opgericht wordt.

5. Ondersteuningscomité

Tijdens het voorbije decennium hebben tal van verenigingen daadwerkelijk bijgedragen tot de organisatie van belangrijke activiteiten, die tienduizenden bezoekers naar de Plantentuin hebben gebracht. Telkens ging het daarbij om individuele initiatieven, waarbij de verenigingen, in samenwerking met het personeel van de Plantentuin, ieder afzonderlijk een activiteit rond een bepaald thema uitbouwden. Sommige van deze activiteiten werden of worden nog steeds jaarlijks of tweejaarlijks georganiseerd : tentoonstelling van paddestoelen, orchideeën, vleesetende planten, kamerplanten, enz.

“DE VRIENDEN VAN DE PLANTENTUIN” hebben zich tot doel gesteld jaarlijks een aantal interessante initiatieven te nemen om de Plantentuin beter bekend maken. Zij vormen een zeer belangrijke, zo niet de belangrijkste schakel naar het brede publiek toe en zijn in dat opzicht haast onvervangbaar geworden.

Alle verenigingen, die met regelmaat activiteiten in de Plantentuin organiseren, zouden echter bij voorkeur hun plannen en akties gezamenlijk coördineren in een Ondersteuningscomité, waarin een afvaardiging van iedere betrokken vereniging kan opgenomen worden om de jaarplannen te helpen opstellen en de talrijke akties nog beter op elkaar af te stemmen.

6. Dagelijks bestuur

Het dagelijks beheer van de Plantentuin ligt thans in handen van de Directeur en de Hortulanus. Deze laatste heeft zeer ruime opdrachten, ondermeer i.v.m. verdeling van dagtaken onder de tuiniers en toezicht daarop, beheer van de collecties van levende planten en zaden, beheer van het instrumentarium, het voeren van de administratie, beheer van de bibliotheek, praktische organisatie van de talrijke activiteiten, beheer van de totale infrastructuur (kassen, verwarming, bestrijding van ziekten), ...

Voor de Directeur zijn een voltijdse opdracht als professor en de leidinggevende taak in de Plantentuin in wezen moeilijk te combineren. Er is niet alleen een dagelijks gesprek met de Hortulanus over de lopende zaken, de briefwisseling, er zijn ook de vele besprekingen met bezoekers en vergaderingen met de hogervermelde verenigingen. Er moet doorlopend aandacht besteed worden aan het collectiebeheer, en de presentatie naar het publiek toe. Verder zijn er de noodzakelijke coördinerende vergaderingen met andere Plantentuinen in België en internationaal. Uiteraard dient de Directeur ook met aandacht het financieel beleid te voeren en zich persoonlijk in te zetten om externe fondsen te verwerven. Wie zich al deze taken volledig ter harte neemt, ziet zich geplaatst voor een tweede opdracht. De nabije toekomst kan uitwijzen of voor de opdracht van Directeur van de Plantentuin geen afzonderlijke post kan voorbehouden worden. Daarom ware het goed te voorzien in de vorming van een Dagelijks bestuur.

Daarin zou naast de Directeur en de Hortulanus ook een wetenschappelijk adviseur van de Plantentuin kunnen zetelen, die zich heel in het bijzonder kan inzetten voor het optimaliseren van de collecties, zowel naar wetenschappelijke inhoud als naar publieksgerichte waarde. Deze persoon kan tevens een zeer nuttige verbindingsrol spelen naar zijn homologen in de andere plantentuinen van de wereld toe, en verantwoordelijk zijn voor de strategie bij het uitwisselen van zaden op wereldschaal. Zo zal hij samen met de Directeur en de Hortulanus of afzonderlijk, de Plantentuin vertegenwoordigen op bijeenkomsten van beheerders van Plantentuinen en relevante congressen, symposia, e.d.m. Verder zou hij ook het beheer van de bibliotheek van de Plantentuin op zich kunnen nemen. Het is mij een bijzonder genoegen U bij deze te melden, dat de Heer Rector aanvaard heeft dat mijn collega en goede vriend, Prof. Dr. Paul Goetghebeur, deze titel mag voeren.

Funkties

Graag wil ik nu even terugkomen op de mogelijke funkties van de nog op te richten nieuwe structuren, die ik hierboven heb voorgesteld :

1. BESCHERMCOMITE

DOEL

Het vormen van een groep personaliteiten, die bereid zijn morele steun te verlenen aan de uitbouw en initiatieven tot uitstraling van de Plantentuin en, via deze, van de Universiteit Gent.

SAMENSTELLING

- * De Heer Gouverneur van Oost-Vlaanderen
- * De Heer Burgemeester van de Stad Gent
- * De Heer Rector van de Universiteit Gent
- * De Heer Vice-Rector van de Universiteit Gent
- * De Heer Dekaan van de Faculteit Wetenschappen van de Universiteit Gent
- * De Heer Voorzitter van het Koninklijk Natuurwetenschappelijk Genootschap Dodonaea
- * De Heer Voorzitter van de Koninklijke Maatschappij voor Landbouw en Plantkunde (Organisator van de Gentse Floraliën)
- * Ex-officio lid :
De Directeur van de Plantentuin, die tevens als secretaris van dit comité fungeert.

VERGADERINGEN

Alleen als zich daartoe de noodzaak zou laten voelen, zoals misschien bij de voorbereiding van de viering van het 200-jarig bestaan van de Plantentuin.

2. ADVIESRAAD VOOR WETENSCHAPPELIJK BELEID

DOEL

Het verstrekken van advies voor het beheer van de infrastructuur en de collecties van de Plantentuin.

SAMENSTELLING

- * De Coördinator van de Dienst Onderzoeksbeleid
- * Een aantal professoren en wetenschappelijk of technisch geschoolde medewerkers van de Universiteit Gent
- * Het Hoofd van de Dienst GBO
- * Ex-officio leden :
 - * De Directeur van de Plantentuin
 - * De Wetenschappelijk Adviseur van de Plantentuin
 - * De Hortulanus van de Plantentuin.

REEDS VOORGESTELDE SAMENSTELLING

Prof. Dr. W. Van Cotthem (Directeur), Prof. Dr. P. Goetghebeur (Wetenschappelijk Adviseur), Ir. K. Otten (Hortulanus), Prof. Dr. A. Coomans, Prof. Dr. H. Fredericq, Prof. Dr. T. Gerats, Prof. Dr. F. Jacobs, Prof. Dr. M. Van Montagu.

VERGADERINGEN

Er wordt 1-2 maal per jaar vergaderd om het beleid te bepalen. De vergaderingen worden voorgezeten door de Directeur van de Plantentuin ; de Hortulanus fungeert als secretaris.

3. ADVIESRAAD VOOR FINANCIËEL BELEID

DOEL

Het verstrekken van advies voor alle aspecten van het financieel beheer van de Plantentuin (mogelijke inkomsten, aanvullende financiële bronnen, initiatieven met financiële weerslag, financiële aspecten van activiteiten in de Plantentuin, opstellen van een financieel plan, investeringen, uitgaven, ...).

SAMENSTELLING

- * Het Hoofd van de Financiële Dienst van de Universiteit Gent
- * Een hooggeplaatst persoon uit de Bankwereld
- * Ex-officio leden :
 - * De Directeur van de Plantentuin
 - * De Hortulanus van de Plantentuin

VERGADERINGEN

Er wordt 1-2 maal per jaar vergaderd. De vergaderingen worden voorgezeten door de Directeur van de Plantentuin ; de Hortulanus fungeert als secretaris.

4. ADVIESRAAD VOOR PUBLIC RELATIONS

DOEL

Het verstrekken van advies voor externe betrekkingen met het oog op het bevorderen van kontakten met de media, andere plantentuinen, allerlei instellingen en verenigingen, mogelijke groepen van bezoekers, exposanten, e.d.

SAMENSTELLING

- * De Wetenschapsvoorlichter van de Universiteit Gent
- * Het Hoofd van de Dienst voor Culturele Aangelegenheden en Public Relations van de Universiteit Gent
- * Het Hoofd van de Provinciale Dienst voor Toerisme
- * Het Hoofd van de Federatie voor Toerisme in Oost-Vlaanderen
- * Het Hoofd van de Stedelijke Dienst voor Toerisme
- * Ex-officio leden :
 - * De Directeur van de Plantentuin
 - * De Hortulanus van de Plantentuin.

VERGADERINGEN

Er wordt 1-2 maal per jaar vergaderd. De vergaderingen worden voorgezeten door de Directeur van de Plantentuin ; de Hortulanus fungeert als secretaris.

5. ONDERSTEUNINGSCOMITE

DOEL

Het bundelen van alle krachten, die bereid zijn de activiteiten binnen de Plantentuin daadwerkelijk te steunen, hetzij door het organiseren van eigen activiteiten (tentoonstellingen e.d.), hetzij door medewerking te verlenen aan organisaties van anderen. Alle initiatieven van het Ondersteuningscomité zullen er op gericht zijn de uitstraling van de Plantentuin te bevorderen en zijn materiële en financiële mogelijkheden te vergroten. Dit Comité werkt rechtstreeks samen met de Adviesraad voor Public Relations en legt tijdig aan deze zijn plannen voor. Het Comité schikt zich naar de richtlijnen van de Adviesraad voor Financieel Beleid.

SAMENSTELLING

Alle verenigingen, groeperingen, diensten e.d., die bereid zijn zich met regelmaat in te zetten bij het plannen, voorbereiden, uitbouwen en evalueren van activiteiten in de Plantentuin.

Mogelijke leden :

- * De "Vrienden van de Plantentuin"
- * De Koninklijke Syndikale Kamer voor Land- en Tuinbouw
- * De Stedelijke Plantsoendienst
- * De Ministeriële Landbouwkundige Dienst voor Tuinbouw
- * Het Hoger Instituut voor Land- en Tuinbouw van Melle
- * Het Provinciaal Centrum voor Sierplantenteelt
- * De Orchideeënvrienden
- * De Oostvlaamse Werkgroep voor Mycologie
- * Drosera vzw
- * De Bonsai-vrienden.

Ex-officio leden :

Het "Dagelijks Bestuur" van de Plantentuin

VERGADERINGEN

Er wordt 2-3 maal per jaar vergaderd. De vergaderingen worden voorgezeten door de Directeur van de Plantentuin ; de Hortulanus fungeert als secretaris.

6. HET DAGELIJKS BESTUUR

DOEL

Een betere spreiding van de dagelijkse taken te realiseren door specifieke opdrachten te laten vervullen door de 3 leden in plaats van door 2. Hierdoor zullen de gegevens van de onderscheidene adviesraden en comité's beter kunnen opgevolgd worden.

SAMENSTELLING

- * De Directeur van de Plantentuin
- * De Hortulanus van de Plantentuin
- * De Wetenschappelijk Adviseur van de Plantentuin

VERGADERINGEN

Op wekelijkse bijeenkomsten van het Dagelijks Bestuur worden de lopende zaken en de plannen voor de Plantentuin besproken.

EEN PAAR SLOTBESCHOUWINGEN

Misschien zal het hierboven beschreven “beleidsplan” wel wat ambitieus zijn overgekomen. Vergeet dan niet dat het mijn bedoeling is zoveel mogelijk krachten te bundelen rond herkenbare hoofdpodrachten binnen het kader van de plantentuin.

Zo ben ik van de stelling uitgegaan dat bij de verdere uitbouw van de tuin moet kunnen gerekend worden op goed afgebakende groepen van mensen, die ieder voor zich aanvaarden een bepaalde verantwoordelijke rol te spelen. Bij wijze van toets hebben we reeds een eerste vergadering belegd met mogelijke leden van de Adviesraad voor Wetenschappelijk Beleid en ik moet zeggen, dat de reacties van alle genodigden buitengewoon positief waren.

In de komende weken en maanden zal ik verscheidene vergaderingen beleggen, waarop tot een eventuele samenstelling van andere adviesraden en comité's kan overgegaan worden. Ik ben blij daarvoor ook op de steun van Wetenschappelijk Adviseur Prof. Goetghebeur en Hortulanus Otten te kunnen rekenen.

Het is zonder meer duidelijk dat ik “De Vrienden van de Plantentuin” in dit geschetste kader een zeer centrale plaats toebedeelt. Het verleden heeft bewezen welke belangrijke diensten door de “Vrienden” aan de Plantentuin bewezen worden en ik weet dat ik daar ook verder zal mogen op rekenen. Dat Prof. Van der Veken als voorzitter van de “Vrienden van de Plantentuin” aanblijft, is daarbij een bijzonder sterke troef, want niemand beter dan hij kent de problemen en de verschillende wegen die naar mogelijke oplossingen leiden. Ik weet dat ik verder op zijn ervaring en raadgevingen kan blijven rekenen.

Laat allen die van goede wil en de Plantentuin genegen zijn, de handen in elkaar slaan, want alleen een succesvolle groei en bloei ervan kan ons voornaamste objectief zijn.

Agenda 1994

Juni

Zaterdag & zondag 4-5, Plantentuin, van 9-16 u
Plantenmeeting & Plantenkeuring. ***Gratis toegang !***

Zondag 5, om 10 u, aan de ingang van de Plantentuin :
Gratis rondleiding in de Plantentuin, door de gidsengroep.

Bezoek aan een grote verzameling Irissen en Papavers, te
Ranst, en Dodoenstuin en de Bijentuin (VELT) te Schilde.

Zaterdag 25 - zondag 3 juli
Plantentuin : tentoonstelling van Vleesetende Planten.
Meer informatie op p. 46.

Juli

Zondag 3, om 10 u, aan de ingang van de Plantentuin :
Gratis rondleiding in de Plantentuin, door de gidsengroep.

Zaterdag 9
Bezoek aan de privétuin van onze leden, Achiël Robbrecht
en Hilda Thomaes, St. Kwintens-Lennik, en aan het kasteel
en park van Gaasbeek, Vlaams-Brabant.
Meer informatie op p. 41.

Zondag 17 tot zondag 24
Gentse Feesten, met gratis rondleidingen elke dag om 10 u
en 14 u, met een aantal tematische wandelingen :

Zondag 17, om 10 u : ***Waterplanten***, door Peter Dewulf.
Dinsdag 19, om 10 u : ***Klimplanten***, door Roger
Laureyns.

Woensdag 20, om 10 u : ***Geneeskrachtige planten***,
door Hendrik Leyseele.

Donderdag 21, om 10 u : ***Tropische voedselplanten***
(met proeverij !), door Gilberte Comhaire.

Agenda 1994

Juli

Zaterdag 23

Gentse Feesten

Plantentuin : nachtelijke opening, 21-23 u.

Zondag 24

Gentse Feesten

Plantentuin, nachtelijke opening, 21-23 u.

Augustus

Zondag 7, om 10 u, aan de ingang van de Plantentuin :

Gratis rondleiding in de Plantentuin, door de gidsengroep.

September

Zaterdag & zondag 3-4, Plantentuin, van 9-16 u

Plantenmeeting & Plantenkeuring. ***Gratis toegang !***

Meer informatie op p. 47.

Zondag 4, om 10 u, aan de ingang van de Plantentuin :

Gratis rondleiding in de Plantentuin, door de gidsengroep.

Zondag 18

Uitstap naar de Domus Romana en de Archeosite van Aubechies, en de scheepslift(en) van Bracquegnies.

Meer informatie op p. 42.

Woensdag 28 (tot dinsdag 4 oktober) :

Paddestoelententoonstelling in de Plantentuin.

Meer informatie in het volgend nummer van uw tijdschrift.

Agenda 1994

Oktober

Zondag 2, om 10 u, aan de ingang van de Plantentuin :
Gratis rondleiding in de Plantentuin, door de gidsengroep.

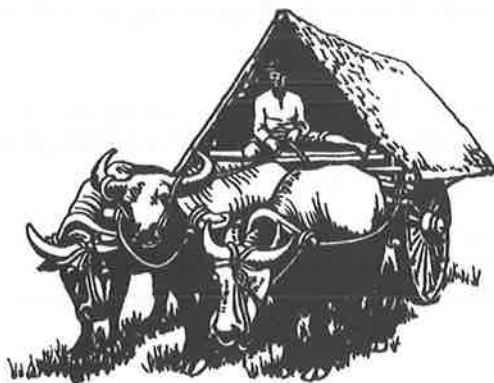
November

Zondag 6, om 10 u, aan de ingang van de Plantentuin :
Gratis rondleiding in de Plantentuin, door de gidsengroep.

December

Zaterdag & zondag 3-4, Plantentuin, van 9-16 u
Plantenmeeting & Plantenkeuring. ***Gratis toegang !***
Meer informatie op p. 47.

Zaterdag 11
Om 15 u, Plantentuin : Algemene Ledenvergadering !

Blikvangers in de Plantentuin

In deze rubriek worden de vermoedelijke blikvangers voor de komende maanden opgenomen. "Vermoedelijke", omdat de bloei en andere fenomenen zich elk jaar onvermijdelijk wel wat anders manifesteren. Met name de blikvangers van 1993 zijn hier weergegeven.

In de Plantentuin zelf (op het informatiebord !) worden de werkelijke blikvangers maand per maand op een genummerde lijst gezet, met aanduiding op een grondplan van hun respectievelijke ligging (en die lijsten kunnen behoorlijk verschillen van wat u hier kan lezen).

Daarom : kom ze hier bekijken !

Juli (1993 !)

Systematiek Dicotylen

Acant, Griekse Bereklauw (Acanthus mollis)
(Acantfamilie)

Een prachtig en indrukwekkend massief, een ware streling voor het oog !

Blauwe Passiebloem (Passiflora caerulea) (Passiebloemfam.)
Bijzonder opvallend gebouwde bloemen, met een sterk ontwikkelde bijkroon (zwart - wit - blauw), en de meeldraden en stamper op een steeltje. Deze soort kan onze winters overleven !

Stalkaars (Verbascum densiflorum) (Helmkruidfamilie)
Planten met een lange pluim van gele bloemen; het geel van de kroon steekt fel af tegen het paars van de wollig behaarde meeldraden.

Voetblad (Podophyllum spp.) (Zuurbesfamilie)
De 3-5-delige bladeren zijn bijzonder fraai van vorm en kleur, door hun merkwaardig vlekkenpatroon. De nu rijpende vrucht biedt u een ongewoon mooi maar opnieuw verborgen zicht, ze lijkt zich te schamen wanneer ze door uw blik wordt "betrapt".

Hortensia (*Hydrangea arborescens*) (Hortensiafamilie)

Een van de stamouders van sommige uit onze tuinhortensia's, met slechts enkele vergrote steriele randbloemen. Een dromerige plant !

Hortensia (*Hydrangea heteromalla*) (Hortensiafamilie)

Zoals bij de vorige soort bezit elk tuilvormig bloemgestel een aantal vergrote, steriel geworden lokbloemen. Hier zijn deze echter groenig geel; na de bloei draaien ze zich om, en tonen dan hun wijnroze onderzijde.

Herfstpaardekastanje (*Aesculus parviflora*) (Paardekastanjefamilie)

Een absolute aanrader voor een wat grotere tuin : een struikvormig blijvende Paardekastanje met elegante bloem'kaarsen', de rose helmknoppen kontrasteren mooi met de romige kroon. Vormt bij ons zelden rijpe zaden.

Kurriekruid (*Helichrysum italicum*) (Komposieten)

Dit jaar zal onze plant overdadig bloeien : talrijke hoofdjes zitten klaar om open te barsten. Deze soort is bekend omwille van haar geur, die merkwaardige overeenkomsten vertoont met wat wij hier kennen als dé kurriegeur.

Goudscherm (*Bupleurum fruticosum*) (Schermbloemigen)

Een eerder ongewone Schermbloemige, door de bladeren (enkelvoudig, gaafrandig, leerachtig) en de levensvorm (struikvormig), maar het bloemgestel (een scherm van schermpjes) toont het ware gelaat van deze verleider.

Ludwigia grandiflora (Teunisbloemfamilie)

Een water- of oeverplant met snelle groei, die tijdens de zonnige maanden een groot aantal snel verwelkende bloemen produceert, met een dooiergele, 5-tallige kroon en een feloranje centrum.

Houttuynia cordata (Hagedissenstaartfamilie)

Opnieuw hebben we hier te doen met een bedrieger : de "bloem" is geen bloem, maar een dichte aar van talrijke, kleine, zittende bloempjes. Aan de basis is het geheel omgeven door een aantal vergrote, witte schutbladeren die hierdoor een bloem suggereren.

Bruidsboeket (*Gypsophila paniculata*) (Anjerfamilie)

Deze fijne waas van kleine, witte bloempjes (die lang houdbaar zijn !) lijken bijzonder goed op de sluier die (eertijds ?) omheen het aangezicht van een jonge bruid werd gehouden (om haar te verbergen ?).

Boompapaver (*Romneya coulteri*) (Papaverfamilie)

De bloemen zijn groot en nogal opvallend, maar verwelken snel en verspreiden een eerder onaangename geur.

Waterlelie (*Nymphaea spp.*) (Waterlelietfamilie)

Hier is een unieke kans om deze prachtige bloemen van dichtbij te bewonderen ! De talrijke kroonbladen en meeldraden staan duidelijk spiralig ingeplant, de stijlen (en stempels) vormen een centrale krans.

Systematiek Monocotylen & border

Hosta spp. (Hostafamilie)

Wellicht is de bloei van deze planten net iets over haar hoogtepunt heen, maar de pastelkleurige bladeren van veel soorten maken een en ander goed.

Agapanthus spp. (Lookfamilie)

Twee soorten, broederlijk naast elkaar, bloeien of gaan bloeien met fraaie hemelsblauwe schermen.

Yucca spp. (Agavefamilie)

Twee soorten naast elkaar, de ene volop in bloei of net uitgebloeid, de andere begint haar bloemknoppen te openen. Mooi om de ontwikkeling van de bloem te volgen!

Daglelie (*Hemerocallis spp.*) (Daglelietfamilie)

De meeste Daglelies bereiken nu het hoogtepunt van de bloei, in kleur variërend van geel naar diverse schakeringen van oranje tot zelfs roodbruine tinten.

Victoriakas

Reuzenwaterlelie (*Victoria amazonica*) (Waterlelietfamilie)

De plant is nu in volle groei en bloei : de ene bloem na de andere komt tot ontplooiing, een wonderlijke verschijning.

Reuzenwaterlelie (*Victoria cruziana*) (Waterlelietfamilie)

Dit zusje van de vorige soort heeft wat minder grote bladeren, maar hier is de opstaande rand duidelijk hoger ontwikkeld, wat het blad een uitgesproken schotelvorm geeft.

Mangrovevaren (*Acrostichum aureum*) (Pterisfamilie)

Opmerkelijk zijn de twee types bladeren die deze varen vertoont : groene, wat overbuigende bladeren zonder sporen, en bruine, opgerichte bladeren die massaal sporen produceren aan de onderzijde van de bladveertjes.

Tropische kas

***Vissestaartpalm* (*Caryota mitis*) (Palmenfamilie)**

Een bijzonder ongewone palm, nl. de enige groep van palmen met dubbel geveerde bladeren ! Let even op het eveneens ongewone verschijnen van bloemgestellen, van boven naar onder toe : de laagste bladeren dragen nu pas bloemen, deze plant sterft na bereiken van het laagste blad.

***Schroefpalm* (*Pandanus utilis*) (Schroefpalmfamilie)**

Deze grote boom heeft niet veel met palmen te maken, maar lijkt alleen een beetje op palmen (grote bladeren, in een eindkroon verenigd, en tropisch). De bladeren zijn echter enkelvoudig en lijnvormig, niet geveerd zoals bij echte Palmen. Het exemplaar in de tropische kas is een vrouwelijke plant, en draagt momenteel een rijpende vruchtkegel (kan u zien tegen de glazen wand aan). Deze vruchtkegel valt bij rijpheid in talrijke partjes (vruchtjes) uiteen, die een sterke geur van ananas verspreiden.

Augustus (1993 !)

Systematiek België

***Rode Dopheide* (*Erica cinerea*) (Heidekruidfamilie)**

De bloemkroon van deze soort is duidelijk rood, in tegenstelling tot het eerder flets rose van de Gewone Dopheide. De bladeren zijn hier meestal kaal (gewimperd bij GD), helemaal groen gekleurd (grijs bij GD), en staan in kransen van drie (per vier bij GD).

Medicinale planten

***Doornappel* (*Datura stramonium*) (Nachtschadefamilie)**

Bij licht wrijven over het blad kan u de opvallende geur waarnemen. De grote, witte tot roomkleurige bloemen gaan pas 's avonds open, en worden bestoven door nachtvlinders met een lange roltong. De nu nog jonge vruchten verklaren reeds de naam van de plant.

***Blauwe Monnikskap* (*Aconitum napellus*) (Boterbloemfam.)**

Bij de bloem is het grote, kapvormige bloemdekblad bijzonder opvallend. Dit omhult twee vreemd gevormde honingbladeren.

Echte heemst (*Althaea officinalis*) (Kaasjeskruidfamilie)

Bij deze soort zijn de familiekenmerken goed waarneembaar : een bijkelk opgebouwd uit (hier) een 8-tal vergroeide blaadjes, en een groot aantal meeldraden met buisvormig vergroeide helmraden.

Systematiek Dicotylen

Houttuynia cordata (Hagedissenstaartfamilie)

Opnieuw hebben we hier te doen met een bedrieger : de "bloem" is geen bloem, maar een dichte aar van talrijke, kleine, zittende bloempjes. Aan de basis is het geheel omgeven door een aantal vergrote, witte schutbladeren die hierdoor een bloem suggereren.

Blauwe Passiebloem (*Passiflora caerulea*) (Passiebloemfam.)

Bijzonder opvallend gebouwde bloemen, met een sterk ontwikkelde bijkroon (zwart - wit - blauw), en de meeldraden en stamper op een steeltje. Deze soort kan onze winters overleven ! Bloeit echter alleen op zonnige dagen, als ze zin heeft...

Clematis tangutica (Boterbloemfamilie)

Bij deze Clematis-soort zien we bijzonder opvallende bloemen met vier vlezige bloemdekbladeren, geel gekleurd, en hangend.

Kansenboom (*Clerodendrum trichotomum*) (IJzerhardfam.)

Talrijke bloemen in een tuil , met vreemd gekleurde kelk en kroon. De uitstekende helmraden met violette helmknoppen worden door insecten als landingsplaats gebruikt. Ook de latere vruchten zijn een bezoekje waard.

Karmozijnbes (*Phytolacca acinosa*) (Karmozijnbesfamilie)

De jonge, groene vruchten worden tijdens het rijpen sterk sappig en verkleuren naar donker paars. De laagste bloemen rijpen echter niet ! Verklaring ?

Nachtschone (*Mirabilis spp.*) (Nyctaginaceae)

Ook deze soort is een nachtbloeier (vandaar haar naam !). Bij ons wordt ze gekweekt als een éénjarige, maar dit is een doorlevende soort met een dikke, knolvormige wortel.

Kattestaartamarant (*Amaranthus caudatus*) (Amarantfamilie)

Opvallend zijn hier de scharlaken, overhangende staarten, gevormd door de lang uitgroeiende bloemgestellen met talrijke, kleine bloemetjes. Bij rijpheid lossen de planten hun talrijke zwart-glimmende zaden.

Mansbloed (*Hypericum androsaemum*) (Hertshooifamilie)

Dit is een wat ongewone Hertshooisoort, waarbij vlezige vruchten worden gevormd, in tegenstelling tot bij onze andere soorten met hun droge doosvruchten. De vruchten rijpen eerst tot rood en daarna tot glimmend zwart.

Clethra alnifolia, C. fargesii (Clethraceae)

Twee Noordamerikaanse soorten, min of meer verwant met planten van onze Heidekruidfamilie, maar met een uitgesproken en aangename zoete geur...

Kardoer (*Cynara cardunculus*) (Komposieten)

Deze soort is een zus(je) van de artisjok, en dat is goed te merken aan de gelijkende bouw van de bloemhoofdjes, met hun diep (konings?)blauwe buisbloempjes.

Trompetklimmer (*Campsis radicans*) (Trompetboomfamilie)

De kroon van deze bloemen gaat van oranje (jong, nog niet geopend) naar rood. Let even op de dik-vlezige kelk, die vaak door mieren wordt bezocht: aan de top bevinden zich talrijke kratervormige kliertjes die wellicht een zoet snoepje afscheiden!

Pronkwinde (*Ipomoea purpurea*) (Windefamilie)

Jonge bloemen houden hun kroon prachtig spiralig opgerold. Open bloemen zal u alleen 's morgens (vandaar haar Engelse naam morning-glory) of later bij niet te felle zon aantreffen.

Evodia hupehensis (Wijnruitfamilie)

Deze flink uitgegroeide boom staat nu in volle bloei, met miljoenen kleine bloempjes, waar (hoorbaar!) zwermen insecten op af komen. Onder de boom regent het romige kroontjes.

Voetblad (*Podophyllum spp.*) (Zuurbesfamilie)

De 3-5-delige bladeren zijn bijzonder fraai van vorm en kleur, door hun merkwaardig vlekkenpatroon. De nu rijpende vrucht biedt u een ongewoon mooi maar opnieuw verborgen zicht, ze lijkt zich te schamen wanneer ze door uw blik wordt "betraapt".

Systematiek Monocotylen

Kaapse Hyacint (*Galtonia candicans*) (Hyacintfamilie)

Deze plant is een soort reuze-hyacint uit de Drakensberg in Zuid-Afrika, waarvan de bloemen eerder doen denken aan een Sneeuwkllokje. De meeldraden dragen vreemd smaragdgroene helmknoppen.

Ananas-hyacint (*Eucomis autumnalis*, *E. bicolor*) (Hyacintfamilie)

Ongewone planten uit Zuid-Afrika, met vrij brede bladeren met opvallend gekroesde rand. Boven de bloemtros bemerken we een rozet van -eveneens- gekroesde bladeren. Ook uitgebloeid (zoals nu) behouden deze planten hun fraai uitzicht.

Industriële planten

Pruikeboom (*Cotinus coggygria*) (Cashewnootfamilie)

Prachtig zijn hier de "pruiken", gevormd door de lang uitgroeiende, blijvende, en verkleurende bloemsteeltjes, die massaal op de struik blijven zitten na de bloei.

Okkernoot (*Juglans regia*) (Okkernootfamilie)

Bij deze tematische verzameling bevindt zich een fraai exemplaar Okkernoot, een mooi uitgegroeide boom, die dit jaar een ongevoen groot aantal vruchten heeft gevormd. Dit belooft voor het najaar !

September (1993 !)

Systematiek België

Boekweit *Fagopyrum esculentum* (Duizendknoopfamilie)

Mooie rode stengels met elegante, zittende bladeren. Na de bloei van de fraaie witte bloemetjes ontwikkelen zich de gevleugelde vruchtjes, waarin één enkel zaad : de bekende (driekantige) boekweitkorrel.

Grote Teunisbloem *Oenothera erythrosepala* (Teunisbloemfam.)

De kelkblaadjes verkleven twee aan twee, en zijn teruggeslagen tijdens de bloei. Let even op de grote helmknoppen, stijl, en ook samenklevende stempellobben.

Middellandse Zee-hoekje

Kiwiplant *Actinidia chinensis* (Straalstempelfamilie)

De bekende vruchten uit de winkel hier op de plaats van origine, aan de laan.

Medicinaal

Lobelia *Lobelia inflata* (Lobeliafamilie)

Een wat minder gekende Lobelia-soort, met prachtige bloemen. Merkwaardig bij Lobelia is de gekromde stijl, omgeven door de buisvormig verkleefde helmknoppen. Bij deze grote bloemen goed zichtbaar !

Doornappel *Datura stramonium* (Nachtschadefamilie)

Bij licht wrijven over het blad kan u de opvallende geur waarnemen. De grote bloemen gaan pas 's avonds open, en worden bestoven door nachtvlinders met een lange roltong. De vruchten verklaren de naam van de plant.

Klokwinde *Cobaea scandens* (Vlambloemfamilie)

De bloem verandert uitgesproken van kleur en van geur. Gaat u even kijken (en ruiken) ! In het bleke stadium benadert de geur die van zurende melk (of zoiets)...

Oxydendrum arboreum (Heidekruidfamilie)

Prachtig rood verkleurend blad : opvallende herfsttinten.

Blauwe Passiebloem *Passiflora caerulea* (Passiebloemfam.)

Bijzonder opvallend gebouwde bloemen, met een sterk ontwikkelde bijkroon (zwart - wit - blauw), en de meeldraden en stamper op een steeltje. Deze soort kan onze winters overleven ! Bloeit alleen op zonnige dagen, als ze zin heeft...

Gemzehoorn *Proboscidea louisianica* (Gemzehoornfamilie)

De naam van de plant kan u wat vreemd lijken, maar wacht even tot de vruchten verschijnen en rijpen !

Hibiscus *Hibiscus moscheutos* (Kaaeskruidfamilie)

Rose bloemkroon van bijna 20 cm diameter. Let even op de duidelijke bijkelk !

Goudscherm *Bupleurum fruticosum* (Schermbloemigen)

Een eerder ongewone soort Schermbloemige, door de bladeren (enkelvoudig, gaafrandig, leerachtig) en de levensvorm (struikvormig), maar het bloemgestel (een scherm van schermpjes) toont het ware gelaat van deze verleider.

Trompetklimmer *Campsis radicans* (Trompetbloemfamilie)

De kroon van deze bloemen gaat van oranje (jong, nog niet geopend) naar rood. Let even op de dik-vlezige kelk, die vaak door mieren wordt bezocht : aan de top bevinden zich talrijke kratervormige kliertjes die wellicht een zoet snoepje afscheiden !

Pronkwinde *Ipomoea purpurea* (Windefamilie)

Jonge bloemen houden hun kroon prachtig spiralig opgerold ! Open bloemen zal u alleen 's morgens (vandaar haar Engelse naam morning-glory) of later bij niet te felle zon aantreffen, maar vaak zien we slechts de vreemd ingerolde kroon.

Karmozijnbes *Phytolacca esculenta* (Karmozijnbesfamilie)

De jonge, groene vruchten worden tijdens het rijpen sterk sappig en verkleuren naar donker paars. De laagste bloemen rijpen echter niet! Verklaring ?

Kansenboom *Clerodendrum trichotomum* (IJzerhardfamilie)

Talrijke bloemen in een tuil verenigd, met vreemd gekleurde kelk en kroon. De uitstekende helmraden met violette helmknoppen worden door insecten als landingsplaats gebruikt. Ook de latere vruchten zijn een bezoekje waard.

Hebe *Hebe ochracea* (Helmkruidfamilie)

Laag, sterk vertakt, opvallend goudkleurig struikje. Lijkt bijzonder goed op een dwergkonifeer...

Vleugeltjesbloem *Polygala myrtifolia* (Vleugeltjesbloemfam.)

Dwergstruikje met juweeltjes van bloemen ! De twee grote, fel gekleurde blaadjes zijn (kroonbladachtige) kelkblaadjes, de echte kroon is veel kleiner en amper gekleurd.

Duivelswandelstok *Aralia elata* (Klimopfamilie)

Deze struik is nu uitgebloeid, de bladeren beginnen reeds roodbruin te verkleuren, de vruchtjes bevinden zich in diverse stadia van rijping, met bijhorende kleurschakeringen.

Cassia marilandica (Christusdoornfamilie)

Bloeit nu mooi, met gele kroon en fel afstekende chokoladekleurige helmraden ! Ook de pluimvormig behaarde stempel is merkwaardig.

Asarina scandens (Helmkruidfamilie)

Een weinig bekende slingerplant met grote rose bloemen die doen denken aan Vingerhoedskruid. Let op de twee gele honingsporen !

Apios americana (Vlinderbloemigen)

Een laatbloeier (letterlijk) met erg ongewone bloemen : kleur en vorm wijken sterk af van de gewone "vlinderbloemen". Deze soort bezit ondergrondse knolletjes, die eertijds werden genuttigd door de Indianen. De plant word massaal door mieren bezocht, die wellicht de nektar uit de bloemen stelen.

Rosa brunonii (Rozenfamilie)

De plant is overdadig bezet met rozebottels (schijnvruchten !). Deze bottels zijn fel rood gekleurd, maar kijk even naar de oranje (!) onderzijde.

Systematiek Monocotylen

Herfsttijloos Colchicum autumnale (Herfsttijloosfamilie)

Tere, paarse 'tijloze' bloemen. Lijkt op Crocus, maar hier zijn 6 meeldraden aanwezig (bij Crocus 3), en de drie stijlen zijn helemaal niet vergroeid (grotendeels vergroeid bij Crocus, met drie korte takjes bovenaan).

Late Ananashyacint Eucomis autumnalis (Hyacintfamilie)

Groengele bloemen in een lange tros, bekroond door een rozet van kleine, gekroesde bladeren

Paarse Ananashyacint Eucomis bicolor (Hyacintfamilie)

Ongewone planten uit Zuid-Afrika, met vrij brede bladeren met opvallend gekroesde rand. Boven de bloemtros bemerken we een rozet van -eveneens- gekroesde bladeren. Ook uitgebloeid (zoals nu) behouden deze planten hun fraai uitzicht.

Tuberoos Polianthes tuberosa (Agavefamilie)

Stevige witte bloemen met een bijzonder aangename geur, die precolumbiaans werden toegepast in Mexico als geurstof voor chokolade. Ook nu nog worden de etherische oliën van deze soort gebruikt in de parfumindustrie.

Hilde MORTIER
Leiepark 7, 9051 Sint-Denijs-Westrem

Nu we in de late lente of in de vroege zomer komen, en indien de regen wil ophouden, dan begint de bloeiperiode van de **Daglelies** (*Hemerocallis*).

Deze soorten worden nu nog vaak tot de Lelifamilie gerekend, hoewel ze daar vrij sterk van afwijken, o.a. door de aanwezigheid van een korte wortelstok en vaak opgezwollen wortels.

In meer recente klassifikaties wordt dit ene geslacht (met c. 16 soorten) als een afzonderlijke Daglelifamilie (*Hemerocallidaceae*) onderscheiden.

In de Plantentuin staan diverse soorten aangeplant bij de Monocotylen. Deze planten doen het bijzonder goed in zware vochtige gronden en zijn er combineerbaar met sommige irissen. Men kan contrasten scheppen door in de omgeving van Daglelies grootbladige *Hosta* of petresieten, of bv. *Darmera peltata* aan te planten. Indien men uitkijkt kan men verschillende soorten *Hemerocallis* aanplanten zodanig dat het bloeitijdstip en / of de kleurvariaties heel interessant worden.

Sommigen onder ons staan nogal huiverig tegenover het eten van bloemen (behalve het eten van bloemkool, broccoli, kappertjes of artisjokken).

De Daglelie kunnen we gerust gebruiken in onze gerechten want zoals de naam het zegt, bloeit ze slechts één dag en morgen zal er dan ook reeds een nieuwe bloeien.

Aan te raden is deze bloemen niet te wassen.

Hierbij volgen dan enkele recepten, laat echter ook uw eigen inspiratie werken. Deze bloem biedt duizend mogelijkheden en is een sieraad voor elk gerecht waarin men ze gebruikt. We kunnen ook aandacht besteden aan de kleuren van het gerecht. Ik beperk me tot eenvoudige recepten die weinig tijd vragen wat de bereiding betreft.

Bereidingen

Men kan de volledige bloem (ook meeldraden en stamper) gebruiken als een te vullen hoorn van overvloed. De smaak van de bloem is tegelijk zoet en peperachtig.

1. Hartig hapje Dit komt neer op gevulde bloemen. Zorg ervoor dat meeldraden zichtbaar blijven !

Vullingen :

- 1) Platte kaas gemengd met tuinkruiden, zoals bieslook met peterselie, of kervel, of waterkers (eventueel op smaak gebracht met peper en zout).
- 2) Geklopte slagroom, gemengd met geraspte mierikswortel, versierd met een rolletje gerookte zalm.
- 3) Een mayonaise met groene tuinkruiden (peterselie, dille, citroenmelisse) en garnalen.
- 4) Met een mousse van ham of vis de hoorn vullen en een uurtje laten opstijven, waarna versieren met geknipte dille of een dillebloempje.
- 5) Een groene kruidenmayonaise waaraan krab en versgeraspte gember is toegevoegd.
- 6) Een mengsel van een blauwe kaas, olie, wijnazijn, walnoten en peterselie (150 gram kaas, 6 eetlepels olie, 2 eetlepels azijn, 8 walnoten, peterselie, mixen).
- 7) Groene aspergepunten met dragonmayonaise.

2. Soep

Men kan een kippebouillon versieren met een drietal half geopende daglelieknoppen per persoon.

De knoppen worden vlak voor het gebruik in de borden gelegd en nadien met de hete bouillon overgoten.

Voeg ook frisgeknipte kruiden (kervel, peterselie) toe.

3. Voorgerecht

1) Bloemenwaaier

Ingrediënten per persoon : 1 daglelie (open bloem), 1 hollands maatje, 1/4 appel, 1 eetlepel snijboontjes of erwtes, maïsolie, wijnazijn, peper en zout

We leggen op het bord een waaier van 4 bloemblaadjes (knippen).

We maken een groententartaar van de in dobbelsteentjes gesneden appel, de erwtes of snijboontjes, en de resterende in ruitjes gesneden bloemdekbladeren.

We voegen maïsolie, peper, zout, witte wijnazijn (of appelazijn, vlierbloesemazijn) naar smaak toe.

Op de bloemenwaaier leggen we de tartaar, en daarop verdelen we het maatje (bv. 1 volledige helft, de andere helft in ruitjes gesneden). We voegen bovenaan de bloemen van bieslook als eetbare versiering toe.

2) Beignets

We maken beignetdeeg zoals voor tempura (japanse visfondue).

Beslag: 4 eieren, 125 gram bloem, 2 eetlepels water, zout.

Hierin wentelen we de bloemknoppen van daglelies en we bakken in een goede frituurolie. Dit kan aan tafel bereid worden zomaar of als bijgerecht bij een fonduemaal.

4. *Salades*

Alle salades (maar vooral groene) kunnen we versieren met losgeplukte bloemdekbladen (alternatief: bloemen van Oostindische kers).

5. *Rijstbereidingen*

We kunnen bloemknoppen van daglelie eventjes gaar laten worden in een microgolfoven en dan gebruiken als versiering van oosterse rijstgerechten, ofwel laten we ze gedurende de laatste 5 minuten meestoven.

6. *Nagerechten*

1) Beignets

We gebruiken halfgeopende daglelieknoppen.

De beignetdeeg wordt dan geparfumeerd met vanilje.

2) Pannekoeken

We mengen in het pannekoekenbeslag gesnipperde daglelies (4 versgeplukte bloemen op 150 gram bloem).

In dit recept kunnen we de daglelie vervangen door de bloempjes van 2-3 tuilen vlierbloemen. De pannekoekjes hebben een heerlijk aroma (vlierbloemen droog plukken, niet wassen).

Bij beide recepten kunnen we (dunne) maantjes appel in de pan gaar laten worden en nadien aan het pannekoekenbeslag toevoegen.

We wensen u veel plezier in de keuken en nadien bij het proeven.

Enkele recepten komen uit de volgende boeken :

* Bloemen voor het fornuis, M. De Cleene & G. De Brabandere.

* De smaak van bloemen, E. de Lestrieux & J. de Belder.

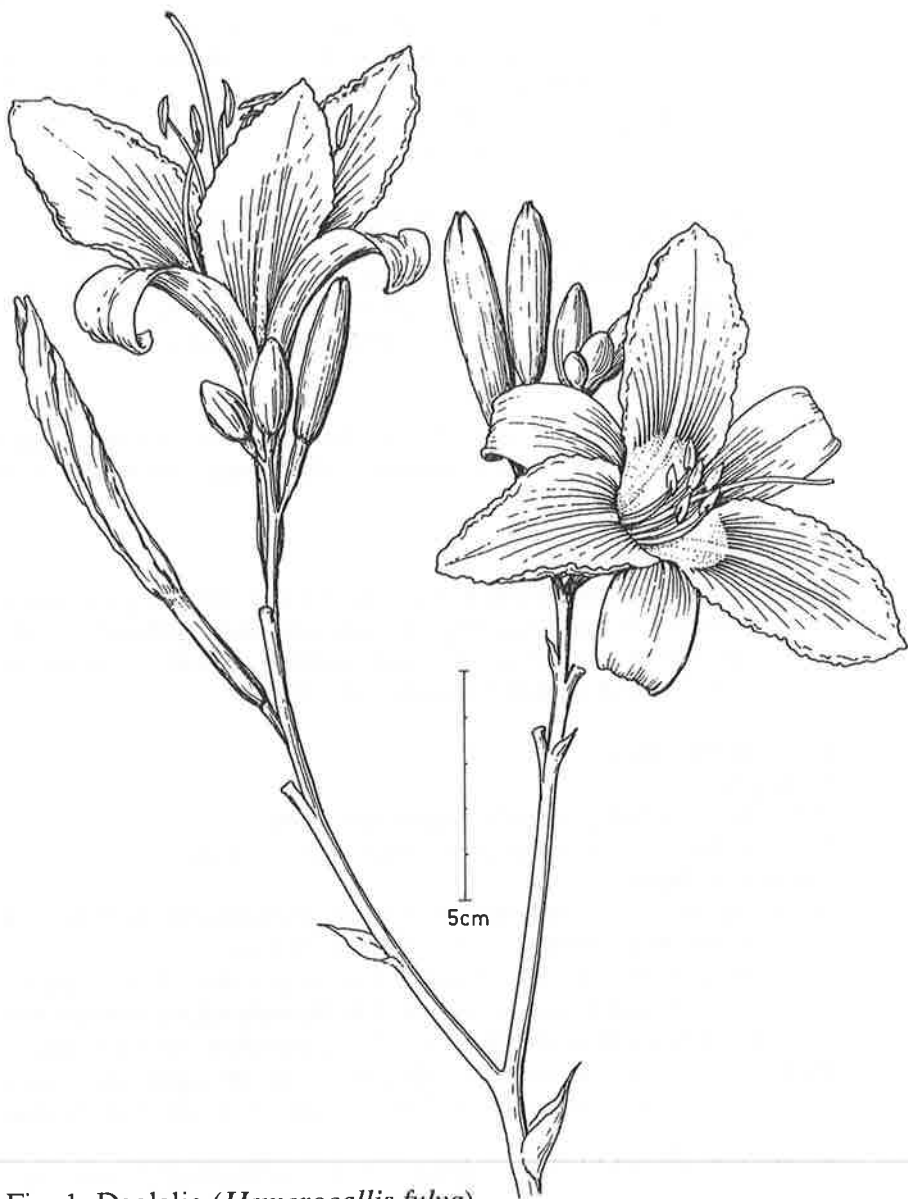

Fig. 1. Daglelie (*Hemerocallis fulva*).
Habitus van een deel van een bloemgestel met een verwelkte en
twee open bloemen.
(Dahlgren R. et al., 1985, The Families of the Monocotyledons).

Op stap in Vlaams-Brabant

Ferdinand COBBAUT
Willy Maststraat 51, 9032 Wondelgem

Op zaterdag 9 juli 1994 gaan we een verkenning maken doorheen een deel van de provincie Vlaams-Brabant : het Pajottenland.

In de voormiddag kunnen we de tuin van onze medeleden, de familie Robbrecht bezoeken (Zwartenbroekstraat 3, 1750 Sint-Kwintens-Lennik). In een A.B.B. brochure over de open tuinen in Vlaams-Brabant wordt volgende beknopte omschrijving gegeven :

" Half wilde tuin in evolutie, voornamelijk vaste plantenborders, bloembakken met voornamelijk eenjarigen, verscheidene soorten grondbedekkers, oppervlakte 25 aren, leeftijd 20 jaar ".

In de namiddag brengen we een geleid bezoek aan het beroemde Kasteel van Gaasbeek, en aan de kunstig aangelegde tuinen en parken.

Het Kasteel van Gaasbeek was in het Ancien Régime het centrum van de heerlijkheid Gaasbeek. De grootste families van onze geschiedenis, o.a. de graven van Hoorn en van Egmond verbleven er. In de negentiende eeuw werd het Kasteel gerenoveerd, en is tenslotte in 1921 door de laatste markiezin aan de Belgische Staat geschonken. In het Kasteel zijn worden diverse types kunstcollecties bewaard, bestaande uit meubelen, aardewerk, porselein, emailwerk, beeldhouwwerk uit hout, ivoor, albast, zilver, schilderijen, wandtapijten, ... Het park (met een barokke kapel ter ere van Sint-Geertruid) heeft verharde wandelwegen met zitbanken. Er is ook een binnentuin aangelegd in Italiaanse stijl.

's Middags zullen we lunchen op een gezellige plaats, met eventueel een zelf te voorzien lunchpakket.

Inschrijving vóór 24 juni door betaling van 500 BEF op ons rekeningnummer 001 - 1192154 - 03, van De Vrienden van de Plantentuin, Gent. Gelieve te vermelden : uitstap Pajottenland en NAAM van de deelnemer(s).

We vertrekken met de bus aan de Plantentuin om 8.30 uur. Terugkeer is voorzien voor 19.00 uur.

Archeosite, Domus Romana, Scheepsliften

Ferdinand COBBAUT
Willy Maststraat 51, 9032 Wondelgem

Op zondag 18 september 1994 zijn we terug op stap met de Vrienden van de Plantentuin. Die dag maken we de provincie Henegouwen onveilig met ons bezoek.

We beginnen 's morgens met een bezoek aan de scheepsliften van Bracquenies. Een van deze scheepsliften is reeds lang in gebruik, een andere, nieuwe scheepslift is in opbouw. Het loont dan ook de moeite om daar even een kijkje te nemen. Nu de werken nog steeds bezig zijn, kunnen we alles van nader bij bekijken. Tevens is er eventueel mogelijkheid om een kleine tentoonstelling te bezoeken i.v.m. de werking van de scheepslift. Voor 's middags kan u een lunchpakket voorzien, maar de kans is groot dat het een zelfbedieningsrestaurant wordt. Na de maaltijd, worden we rond 14 u verwacht aan de Archeosite te Aubechies. Daar krijgen we eerst een rondleiding met tekst en uitleg in de Domus Romana, een Romeins huis waar nog duidelijk de leefregels van toen te zien zijn. Na deze uitleg verplaatsen we ons een eindje naar de Archeosite zelf.

Daar wordt ons door echte (?) prehistorische wezens getoond hoe alles, lang geleden toen er nog sprookjes waren, verliep. We zullen duidelijk meemaken hoe onze voorouders in de prehistorie leefden, hoe zij hun dagelijkse potje kookten, met wat ze leefden, welke planten toen belangrijk waren, en welke gebruiken er toen in waren.

Ook dit bezoek zal worden begeleid door (Nederlandstalige) gidsen van ter plaatse. Na de geleide rondleiding kan men natuurlijk zelf nog wat rondwandelen en de dingen eens rustig bekijken. Men kan eventueel ook eens verpozen met een natje en een droogje in een van de prehistorische cafés.

Inschrijving door betaling van 650 BEF op ons rekeningnummer 001 - 1192154 - 03, van De Vrienden van de Plantentuin, Gent, met de vermelding van Prehistorie, en NAAM van de deelnemer(s).

We vertrekken met de bus om 8.00 uur aan de Plantentuin. Terugkeer is voorzien voor 19.00 uur.

Open-tuin-dagen

Voor een zesde maal worden door de Groendienst, de gemeente Stekene, en Groei en Bloei, afdeling Zeeuws-Vlaanderen en Noord-België twee Open-tuin-weekends georganiseerd.

Wanneer u dit leest is de eerste bezoeksgelegenheid reeds voorbij (Pinksterweekend), maar de tweede komt nog, op 8-9 juli, van 10-17 u.

Het betreft hier 16 tuinen en tuintjes, met wisselend karakter, maar altijd boeiend als konfrontatie en als bron van inspiratie...

De hele lijst (met beschrijving van route en tuin) wordt hier niet overgenomen.

Voor meer gegevens omtrent deze tuinen en hun ligging stuurt u een aan uzelf geadresseerde en gefrankeerde omslag naar volgend adres :

Kaysershof
Voorthoekstraat 57
9190 Stekene

De meeste tuinen liggen op fietsafstand van elkaar, en voor iets meer ervaren fietsers zelfs goed bereikbaar vanuit Gent. Een aanrader voor een mooi, zonnig weekend (zonder al te veel wind) !

Aansluitend

hierbij vermelden we een aantal Zeeuwse tuinen die te bezichtigen zijn tijdens het eerste weekend van juli (2-3 juli)

De Tintelhof, Golsteinseweg 24, Veere
De Kempenhof, Zuiverseweg 4, Domburg
Slot ter Nisse, Dorpsplein 25, Nisse
Familie Lenshoek, Marktveld 19, Kloetinge

Lenteschoonmaakdag

Marc LIBERT
Plantentuin

Vanuit de drukte die het voorjaar met zich meebrengt, toch nog even dit kort verslagje.

De lenteschoonmaak op zaterdag 12 maart, georganiseerd door De Vrienden van de Plantentuin werd een (nog nooit gezien ?) succes.

Het weer speelde mee, maar vooral de 18 paar handen der vrijwilligers deden het ...

Voor de tuin betekende deze dag iets uniek, en de gevolgen ervan onderga ik elke dag aan den lijve. Waar ik andere jaren rondhoste om het onkruid uiteindelijk toch nog achterna te hollen, liggen er nu fraai omgespitte, gewiede vakken en tuinpercelen. In het bos werd er gesnoeid en opgeruimd. Een hele reeks etiketten staat er weer als nieuw bij na een poetsbeurt.

Tijdens de pauze was het lachen geblazen ondanks het werk dat wachtte ...

Tof ! ... Om nog eens over te doen.

Onze hartelijke dank aan de bereidwillige medewerkers voor de soep (smaakte heerlijk !), de koffie, de foto's, maar vooral voor de grote klus.

Tot volgend (voor)jaar !

Lenteruildag

Marc LIBERT
Plantentuin

Met 15 ingeschreven deelnemers is ook de ruildag van zondag 10 april een voltreffer geworden. Het aanbod was ruim in alle betekenissen van het woord.

De bezoekers lieten ook van zich horen. Hun aanwezigheid gaf die voormiddag de sfeer van een echte markt. Alleen werd er niet over prijzen maar over planten onderhandeld. Uit de handbagage bleken steeds meer planten te voorschijn te komen, en toch raakte menig standhouder geplunderd.

We zijn aardig op weg om van deze dag een van de grote samenkomsten van onze vereniging te maken.

Dank voor uw medewerking, uw bezoek, en onze excuses voor een aantal organisatorische problemen, die buiten onze wil zijn ontstaan.

Tot een volgende ontmoeting !

Lezersforum

In deze rubriek bundelen we reacties die we van onze leden hebben opgevangen i.v.m. de werking van de vereniging, de inhoud van het tijdschrift, opmerkingen over de Plantentuin, ...

Om het nog eens duidelijk te stellen : hoe meer reacties, hoe meer vreugd...

Ook uw boodschappen aan mede-leden kan u in deze rubriek laten opnemen : dit forum is er door u en voor u !

Adressen gewenst !

Van het vorig nummer van uw tijdschrift is een exemplaar teruggekeerd (Post : "woont niet meer op dit adres"), van :

De H. M. Cornelis, Blekerijstraat 77, 9000 Gent.

Als u ons het nieuwe adres van deze persoon kan meedelen, bewijst u ons een grote dienst.

Verder geen berichten van onze leden ...

Vleesetende planten

Voor een tweede maal wordt in de Plantentuin van de Universiteit Gent een grote internationale tentoonstelling van Vleesetende Planten georganiseerd door de vereniging Drosera vzw en de Plantentuin van deze universiteit.

De tentoonstelling gaat door van zaterdag 25 juni tot en met zondag 3 juli.

Openingsuren : - weekdagen : 13-18 u
 - weekend : 9-18 u

Toegangsprijzen - volwassenen : 100 F
 - studenten : 70 F
 - 65plussers : 70 F
 - groepen (> 15 pers.) : 70 F

Gezinskaart (vanaf 4 personen) : 250 F

Kinderen jonger dan 8 jaar : gratis.

In 1991 is door De Vrienden van de Plantentuin een extra dik nummer (jaargang 10, nummer 2) met veel informatie over Vleesetende Planten gepubliceerd.

Een boekje met een meer uitgebreide tekst en veel meer details over een groot aantal soorten wordt ter gelegenheid van deze tentoonstelling door de vereniging Drosera opnieuw te koop aangeboden. Daarnaast zal een nieuwe brochure met 16 p. tekst en 8 p. kleurfoto's beschikbaar zijn.

Bij de tentoonstelling zal een verkoopstand van planten aanwezig zijn, alsook een uitgebreid assortiment handboeken voor beginners en specialisten.

Voor meer informatie, contacteer :
Plantentuin, Ledeganckstraat 35, 9000 Gent
(tel. 09 - 264 50 73)

Plantenmeeting en Plantenkeuring

In de loop van dit jaar worden er vier tweedaagse thematische plantententoonstellingen georganiseerd, *gratis* te bezoeken, op

5 & 6 maart

4 & 5 juni

3 & 4 september

3 & 4 december 1994

Deze lente-, zomer-, herfst- en winter-tentoonstelling zullen op zaterdag en zondag van 9 tot 16 u bezocht kunnen worden.

Historiek

Sedert 1884 werd er maandelijks op de eerste zondag van de maand in Gent een plantenmeeting met plantenkeuring gehouden. Dit gebeurde vroeger in de Handelsbeurs op de Kouter. Sedert een drietal jaar was dit op hoger vermelde plaats niet meer mogelijk. Sedertdien is deze activiteit op diverse plaatsen in de stad en zelfs buiten de stad en op diverse tijdstippen gehouden. Onlangs heeft het organiserende bestuur de Plantentuin van de Universiteit Gent gekontakteerd met de vraag of zij haar infrastructuur hiervoor niet kon beschikbaar stellen. Hierop zijn wij graag ingegaan.

Bij deze vier seizoenstentoonstellingen zal ook de Plantentuin trachten zeldzame of botanisch merkwaardige plantesoorten in het daglicht te stellen.

Ook zullen leden van liefhebbersverenigingen uitgenodigd worden om hun bijzondere kweekprodukten aan het publiek voor te stellen.

De

VRIENDEN van de PLANTENTUIN

GENT

**driemaandelijks
dertiende
nr. 2
ISSN**

**tijdschrift
jaargang
juni 1994
0777 - 8821**

Redactie :

Paul Goetghebeur

Plantentuin

Ledeganckstraat 35

9000 Gent

(telefoon : 09 - 264 5055)

Aan dit nummer hebben meegewerkt : Ferdinand Cobbaut, Gilberte Comhaire-Neyt, Prof. M. De Cleene, Marc Libert, Hilde Mortier, Karel Otten, Prof. W. Van Cotthem, Cecilia Vastesaegher.

Onze welgemeende beste dank gaat ook uit naar Pascale De Smet en Christelle VanKerchove voor het verzorgde tikwerk, en naar Ferdinand Cobbaut, Gilberte Comhaire-Neyt, Adelin Van Heuverswijn en André & Denise Wille-Dhaese voor de plooi-, kleef-, sorteer-, en transportactiviteiten, die het verschijnen van dit nummer mogelijk hebben gemaakt.

© De Vrienden van de Plantentuin Gent, 1994.

Overname van artikels is alleen mogelijk mits en ná schriftelijke toestemming van de redakteur.

Lidgeld 1994

U kan uw bijdrage overschrijven op rekening 001 - 1192154 - 03 van De Vrienden van de Plantentuin Gent, met de vermelding : lid 1994 ***(en graag naam + adres van het lid !)***.

Gewoon lid : 300 BF

Beschermid : 500 BF

Steunlid : 1000 BF

De
VRIENDEN van de PLANTENTUIN
GENT

driemaandelijks tijdschrift
dertiende jaargang
nr. 2 juni 1994
ISSN 0777 - 8821

verantwoordelijke uitgever :
Paul Goetghebeur
Plantentuin
Ledeganckstraat 35
9000 Gent
tel. 09 - 264 5055

afgifftekantoor
LEDEBERG 1